

10. Sınıf Felsefe Dersi Konu ve Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	2. DÖNEM					
		1. YAZILI			2. YAZILI		
		Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav (Açık uçlu)			Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav (Açık uçlu)		
		1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo	1. Senaryo	2. Senaryo	3. Senaryo
SORULMASI PLANLANAN AÇIK UÇLU SORU SAYISI		10	8	6	10	10	10
FELSEFEYİ TANIMA	10.1.1. Felsefenin anlamını açıklar.						
	10.1.2. Felsefi düşüncenin özelliklerini açıklar.						
	10.1.3. Felsefenin insan ve toplum hayatı üzerindeki rolünü örneklerle açıklar.						
FELSEFEYLE DÜŞÜNME	10.2.1. Düşünme ve akıl yürütmeye ilişkin kavramları açıklar						
	10.2.2. Düşünme ve akıl yürütmede dili doğru kullanmanın önemini açıklar.						
	10.2.3. Bir konuyla ilgili felsefi sorular oluşturur.						
	10.2.4. Felsefi bir görüşü veya argümanı sorgular.						
FELSEFENİN TEMEL PROBLEMLERİ	10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.						
	10.3.2. Bilgi felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	3	2	2			
	10.3.3. Bilim felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	2	2	2			
	10.3.4. Ahlak felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.	3	2	1			
	10.3.5. Din felsefesinin konusunu ve sorularını açıklar.	2	2	1	1	1	1
	10.3.6. Siyaset felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar				1	2	1
	10.3.7. Sanat felsefesinin konusunu ve problemlerini açıklar.				1	1	2
FELSEFİ OKUMA YAZMA	10.4.1. Felsefi bir metni analiz eder.				1	1	1
	10.4.2. Verilen konu hakkında alternatif görüşler geliştirir.				1	3	3
	10.4.3. Bir konu hakkında felsefi bir deneme yazar.				3	1	1
	10.4.4. Felsefi akıl yürütme becerilerini diğer alanlarda kullanır				2	1	1

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2024-2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

1. SENARYO

1. “Zavallı akıl beni çürütmek için dayandığın kanıtları yine benden alıyorsun” diyen filozof, bilginin kaynağı konusunda hangi felsefi akımı savunmakta ve hangisini eleştirmektedir?(10P)

“Ben yetmiş yıllık ömrümü Atina’da geçirdim ve bütün hayatım boyunca da Atina’nın kanunlarından faydalandım. Şayet bu kanunları beğenmemiş olsaydım bırakıp gidebilirdim. Böyle yapmadım. Şimdi kanunlar aleyhime döndüğü sırada kaçmaya çalışırsam kendi kendimle uyumu ve düzeni bozarım. Atina’da yaşamakla kanunlarına her vakit uymayı kabul etmiş oluyorum. Eğer bu kanunların benim hakkımda vermiş oldukları hükmü kabul etmezsem verdiğim sözü tutmamış olurum.” (Sokrates’in Savunması)

2. Sokrates’in bu tutumu bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisi ile ilgilidir? (10P)

Bu yaklaşım, bireyin her şeyin ölçüsü olduğunu ve şeylerin de insana göründükleri gibi algılandığını savunmuşlardır. Şüpheli tavır gösteren bu filozoflara göre mutlak ve değişmez hakikat yoktur. Bu akımın savunucularından Protagoras göre “ İnsan her şeyin ölçüsüdür. Bir şey insana nasıl görünüyorsa öyledir. Rüzgâr üşüyen için soğuk, üşümeyen için soğuk değildir.”

3. Bu parçada görüşleri verilen yaklaşımı yazınız? (10P)

Bilim insani varoluşumuzun bilimsel olmayan mistik ve metafizik boyutlarını konu edinmez. Başka bir deyişle sadece maddi olan üzerinde yoğunlaşan modern bilim tinsel olana ilgilenmez hatta bu alanda yapılacak çalışmaları saçma bulur.

4. Bu metne göre bilim ve felsefenin farkları nelerdir? yazınız. (10P)

Bertrand Russell’e göre “Bilim bilgelikle birleştiğinde, bilimin sağladığı kudret tüm insanlığa büyük ölçüde refah ve mutluluk getirebilir. Fakat tek başına yalnız yıkıntıya yol açar.”

5. Bertrand Russell ifade ettiği şey bilimin hangi problemiyle ilgilidir? (10P)

10. Sınıf öğrencisi Kerem felsefe öğretmeninin ütopyalarla ilgili verdiği ödevi yapmamıştır. Ödevin konusu ise kendi ütopyanızı kendi hayalleriniz doğrultusunda yazmanızdır buna rağmen Kerem ödevi yapmamıştır. Felsefe öğretmeni de ödevini yapmadığı için performans notuna sıfır vereceğini söylemiştir Kerem de ben kabul etmiyorum bana ne diyerek itiraz etmeye çalışmış ama felsefe öğretmeni kerem şu hatırlatmayı yapmıştır. “Verilen görevi yapıp yapmamayı sen seçtin dolayısıyla da sonuçlarına katlanmalısın”.

6. Felsefe öğretmenin kereme söylediği sözler ahlak felsefesinin hangi kavramıyla ilişkilendirilebilir nedeniyle yazınız. (10P)

7. Immanuel Kant’ın ödev ahlakını kısaca açıklayınız(10P)

Serkan ile İbrahim toplumda yaşanan rüşvet olaylarına ilişkin farklı bakış açılarına sahip iki arkadaştır. Aralarında şöyle bir diyalog yaşanmaktadır.

Serkan: “Kişi rüşvet aldığı için ahlaken sorumlu değildir çünkü onu rüşvet alma iten psikolojik, toplumsal, ahlaksal, hukuksal vb. birtakım etkenler vardır. Doğduğu aile ile sosyal çevresi, psikolojik durumu ve maddi sıkıntıları onun rüşvet almasına neden olmuştur.”

İbrahim “Kişi özgür iradesiyle rüşvet alma eylemini gerçekleştirmiştir o yüzden sorumludur rüşvet almayı kendisi seçmiştir çünkü insan eylemlerini etkileyen belirleyen veya kısıtlayan herhangi bir etken yoktur.”

8. Serkan ve İbrahim’in söylemlerini özgürlükle ilgili hangi yaklaşımlarla ilişkilendirebiliriz? yazınız. (10P)

9. Teoloji ve din felsefesinin özelliklerini karşılaştırarak yazınız. (10P)

Özlem ile Merve iyi anlaşan iki arkadaştır ama dini görüşler konusunda pek anlaşıkaları söylenemez. Merve Tanrının olmadığını iddia ederken özlem Tanrının var olduğunu iddia etmektedir. Merve, Özlemden Tanrı kanıtlarını yapmasını istemiştir.

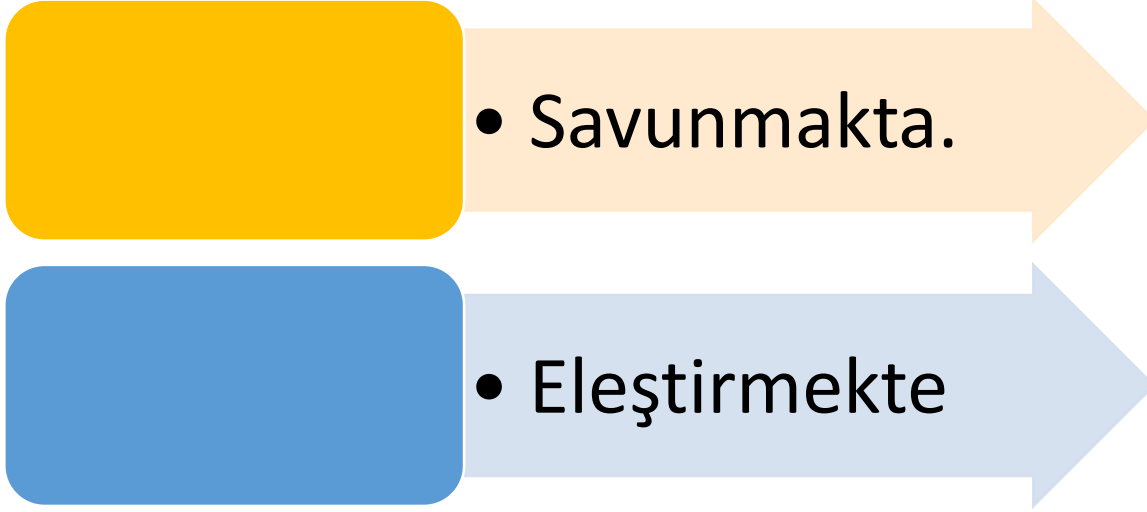
İlk kanıt; Var olan her şeyin var olmak için bir nedene ihtiyacı vardır. Nedenleri sonsuza kadar götüremeyeceğimiz için bir ilk neden bulmamız gerekir. Bu neden de hem kendisinin hem de var olan her şeyin nedeni olmalıdır. Bu da Tanrı’dır.

İkinci kanıt; evrende hiçbir rastlantı unsuru olmamıştır. Evrendeki, amaç, ve düzenlilik Tanrı’nın varlığını kanıtlar. Evrendeki düzen, amaçlılık ve plan bizi düzeni sağlayan Tanrı kavramına götürür.

10. Kanıtları göz önüne aldığımızda özlemin hangi kanıtları kullandığını söyleyebiliriz yazınız. (10P)

CEVAPLAR

1. “Zavallı akıl beni çürütmek için dayandığın kanıtları yine benden alıyorsun” diyen filozof, bilginin kaynağı konusunda hangi felsefi akımı savunmakta ve hangisini eleştirmektedir?(10P)

“Ben yetmiş yıllık ömrümü Atina’da geçirdim ve bütün hayatım boyunca da Atina’nın kanunlarından faydalandım. Şayet bu kanunları beğenmemiş olsaydım bırakıp gidebilirdim. Böyle yapmadım. Şimdi kanunlar aleyhime döndüğü sırada kaçmaya çalışırsam kendi kendimle uyumu ve düzeni bozarım. Atina’da yaşamakla kanunlarına her vakit uymayı kabul etmiş oluyorum. Eğer bu kanunların benim hakkımda vermiş oldukları hükmü kabul etmezsem verdiğim sözü tutmamış olurum.” (Sokrates’in Savunması)

2. Sokrates’in bu tutumu bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisi ile ilgilidir? (10P)

Bu yaklaşım, bireyin her şeyin ölçüsü olduğunu ve şeylerin de insana göründükleri gibi algılandığını savunmuşlardır. Şüpheli tavır gösteren bu filozoflara göre mutlak ve değişmez hakikat yoktur. Bu akımın savunucularından Protagoras göre“ İnsan her şeyin ölçüsüdür. Bir şey insana nasıl görünüyorsa öyledir. Rüzgâr üşüyen için soğuk, üşümeyen için soğuk değildir.”

3. Bu parçada görüşleri verilen yaklaşımı yazınız? (10P)

Bilim insani varoluşumuzun bilimsel olmayan mistik ve metafizik boyutlarını konu edinmez. Başka bir deyişle sadece maddi olan üzerinde yoğunlaşan modern bilim tinsel olana ilgilenmez hatta bu alanda yapılacak çalışmaları saçma bulur.

4. Bu metne göre bilim ve felsefenin farkları nelerdir? yazınız. (10P)

Bilim ve Felsefenin Farkları

- Bilim nesneldir, felsefe öznelidir.
- Bilimin sonuçları kesindir, felsefenin varsayımlıdır.
- Bilim varlığı parçalara ayırarak inceler. Felsefe ise varlığı bütünsel olarak ele alır. (Tümeldir)
- Bilim ilerler. Felsefenin bilgileri yığılır.
- Bilim, deney ve gözlem yöntemini kullanır. Felsefe, akıl yürütme ilkelerini kullanır.
- Bilim, bilineni (somut olanı) konu alır. Felsefe ise hem bilineni hem de bilinmeyeniyi (soyut olanı) konu alır.
- Bilimin pratik bir yararı varken felsefenin yoktur.

Bertrand Russell'e göre "Bilim bilgelikle birleştiğinde, bilimin sağladığı kudret tüm insanlığa büyük ölçüde refah ve mutluluk getirebilir. Fakat tek başına yalnız yıkıntıya yol açar."

5. Bertrand Russell ifade ettiği şey bilimin hangi problemiyle ilgilidir? (10P)

10. Sınıf öğrencisi Kerem felsefe öğretmeninin ütopyalarla ilgili verdiği ödevi yapmamıştır. Ödevin konusu ise kendi ütopyanızı kendi hayalleriniz doğrultusunda yazmanızdır buna rağmen Kerem ödevi yapmamıştır. Felsefe öğretmeni de ödevini yapmadığı için performans notuna sıfır vereceğini söylemiştir Kerem de ben kabul etmiyorum bana ne diyerek itiraz etmeye çalışmış ama felsefe öğretmeni kerem şu hatırlatmayı yapmıştır. “Verilen görevi yapıp yapmamayı sen seçtin dolayısıyla da sonuçlarına katlanmalısın”.

6. Felsefe öğretmenin kereme söylediği sözler ahlak felsefesinin hangi kavramıyla ilişkilendirilebilir nedeniyle yazınız. (10P)

7. Immanuel Kant’ın ödev ahlakını kısaca açıklayınız(10P)

Ödev Ahlakı

- Ahlakı eylemin amacı ödevdir. Ödev çıkar gözetmeden, iyi niyetle ahlak yasalarına uymaktır. Ahlakı eylemlerde sonuç değil, iyi niyet önemlidir. “Ödev” yapmayı kendi isteğimizle üstlendiğimiz koşulsuz kaynaktır. Kant’ın ödev ahlakı yasaları “yapmalısın, etmelisin, uymalısın” biçiminde emredicidir. Kant, hazzı ve faydayı amaçlayan ahlak anlayışını reddeder.

Kant

Serkan ile İbrahim toplumda yaşanan rüşvet olaylarına ilişkin farklı bakış açılarına sahip iki arkadaştır. Aralarında şöyle bir diyalog yaşanmaktadır.

Serkan: “Kişi rüşvet aldığı için ahlaken sorumlu değildir çünkü onu rüşvet alma iten psikolojik, toplumsal, ahlaksal, hukuksal vb. birtakım etkenler vardır. Doğduğu aile ile sosyal çevresi, psikolojik durumu ve maddi sıkıntıları onun rüşvet almasına neden olmuştur.”

İbrahim “Kişi özgür iradesiyle rüşvet alma eylemini gerçekleştirmiştir o yüzden sorumludur rüşvet almayı kendisi seçmiştir çünkü insan eylemlerini etkileyen belirleyen veya kısıtlayan herhangi bir etken yoktur.”

8. Serkan ve İbrahim’in söylemlerini özgürlükle ilgili hangi yaklaşımlarla ilişkilendirebiliriz? yazınız. (10P)

SERKAN

İBRAHİM

9. Teoloji ve din felsefesinin özelliklerini karşılaştırarak yazınız. (10P)

Din Felsefesi ile Teolojinin Karşılaştırması

Din Felsefesi	Teoloji
Geneldir.	Genel değildir.
Nesneldir.	Özneldir.
Rasyoneldir.	İlahidir.
Normatif değildir.	Normatiftir.
Eleştirel, sorgulayıcı ve kuşkucudur.	Doğmatiktir.

Özlem ile Merve iyi anlaşılan iki arkadaştır ama dini görüşler konusunda pek anlaşıkıkları söylenemez. Merve Tanrının olmadığını iddia ederken özlem Tanrının var olduğunu iddia etmektedir. Merve, Özlemden Tanrı kanıtlarını yapmasını istemiştir.

İlk kanıt; Var olan her şeyin var olmak için bir nedene ihtiyacı vardır. Nedenleri sonsuza kadar götüremeyeceğimiz için bir ilk neden bulmamız gerekir. Bu neden de hem kendisinin hem de var olan her şeyin nedeni olmalıdır. Bu da Tanrı'dır.

İkinci kanıt; evrende hiçbir rastlantı unsuru olmamıştır. Evrendeki, amaç, ve düzenlilik Tanrı'nın varlığını kanıtlar. Evrendeki düzen, amaçlılık ve plan bizi düzeni sağlayan Tanrı kavramına götürür.

10. Kanıtları göz önüne aldığımızda özlemin hangi kanıtları kullandığını söyleyebiliriz yazınız. (10P)

ilk kanıt	
ikinci kanıt	